

dr. sc. Alen Rajko*

HRVATSKO UREĐENJE IZVRŠENJA PRESUDE DONESENE U UPRAVNOM SPORU U SVJETLU PREPORUKA I DRUGIH DOKUMENATA VIJEĆA EUROPE

Vijeće Europe donijelo je više preporuka i drugih dokumenata tzv. mekog prava važnih za djelotvorno izvršenje odluka upravnih sudova. U vezi s time glavni je izvor Preporuka (2003)16 Vijeća ministara državama članicama o izvršenju upravnih i sudskih odluka na području upravnog prava. Iz sadržaja Preporuke proizlaze sljedeća glavna načela na kojima se temelji dio Preporuke mjerodavan za upravni spor: dužnost izvršenja sudskih odluka; prikladnost postupka izvršenja; pravodobnost izvršenja; sveobuhvatnost i djelotvornost regulacije; odgovornost javnopravnih tijela, ali i njihovih službenih i odgovornih osoba.

Cilj je rada razmotriti hrvatsko uređenje izvršenja upravnosudskih presuda u kontekstu ključnih elemenata navedene preporuke i drugih povezanih dokumenata Vijeća Europe. Normativna i doktrinarna usporedba te analiza pokazuju da je, prema većini bitnih kriterija, hrvatska regulacija tog područja usklađena s instrumentima Vijeća Europe. Problemi koji postoje posljedica su, prije svega, podnormiranosti postupka izvršenja prema Zakonu o upravnim sporovima.

Ključne riječi: *Preporuka (2003)16 Vijeća ministara državama članicama o izvršenju upravnih i sudskih odluka na području upravnog prava (Vijeće Europe), izvršenje, upravni spor, upravno sudstvo, sudske odluke.*

1. UVOD

Donošenje sudskih odluka bez postojanja učinkovitih mehanizama za njihovo izvršenje ako ih adresati odluka dobrovoljno ne izvrše suviše je. To vrijedi i za upravnu granu sudovanja. Štoviše, odluke upravnih sudova najčešće izvršavaju javnopravna tijela, što daje dodatnu dimenziju važnosti djelotvornog izvršenja upravnosudskih odluka. Ni u Republici Hrvatskoj, ali ni u razvijenijim pravnim poredcima, pokoravanje uprave odlukama upravnih sudova nije samorazumljivo niti se u praksi provodi

---

* Dr. sc. Alen Rajko, sudac Upravnog suda u Rijeci, docent u naslovnom zvanju na Pravnom fakultetu u Rijeci (Judge of the Administrative Court in Rijeka, Adjunct Assistant Professor at the Faculty of Law in Rijeka): alen.rajko@usri.pravosudje.hr
ORCID-ID: orcid.org/0000-0003-2770-3761

bez problema. Zbog toga je izvršenje u upravnom sporu među središnjim temama upravnoga postupovnog prava.

Zbog važnosti toga pitanja njime se bavi i Vijeće Europe. U okviru normativnih aktivnosti Vijeća Europe ključan pravni izvor na području upravno-pravnog izvršenja jest Preporuka (2003)¹⁶ Vijeća ministara državama članicama o izvršenju upravnih i sudskih odluka na području upravnog prava¹ od 9. rujna 2003. (dalje u tekstu: Preporuka (2003)¹⁶). Tu je preporuku potrebno razmatrati u cjelini s drugim povezanim dokumentima Vijeća Europe navedenima u nastavku rada.

Već je spomenuto da problemi pri izvršenju upravnosudskih odluka od javnopravnih tijela nisu hrvatska posebnost. Malen broj država propisuje mehanizme koji sudu daju ovlast da zamijeni upravni akt nadležnog tijela. Ipak, radi suočavanja s tim problemima, u usporednoj se regulaciji razvijaju razni instrumenti, represivni i oni koji to nisu. Primjerice, novčano kažnjavanje (javnopravnog tijela ili odgovorne osobe) i izricanje drugih prisilnih mjera, izdavanje naloga, imenovanje posebnog povjerenika ili drugog tijela koji donosi odluku umjesto nadležnog tijela i na njegov trošak, odgovornost za štetu i individualna odgovornost javnih službenika i dr.²

Razmatranje u ovom radu posvećeno je hrvatskom uređenju izvršenja upravnosudskih presuda u kontekstu navedenih dokumenata Vijeća Europe, s naglaskom na segment Preporuke (2003)¹⁶ što se odnosi na izvršenje sudskih odluka na području upravnog prava.³

U početnom dijelu analize raščlanjujemo bitne elemente Preporuke (2003)¹⁶ i povezanih dokumenata Vijeća Europe. Slijedi prikaz mjerodavne hrvatske regulacije (uključujući teorijske osvrte na tu regulaciju), a potom ocjena usklađenosti te regulacije s dokumentima Vijeća Europe. Završno su sumirani glavni zaključci rada.

---

¹ Recommendation Rec(2003)16 of the Committee of Ministers to member states on the execution of administrative and judicial decisions in the field of administrative law (adopted by the Committee of Ministers on 9 September 2003 on the 851st meeting of the Ministers' Deputies).

² Više o tome v. ponajprije u: Britvić Vetma, B., Peša, Š. (2016). *Izvršenje upravnih i upravnosudskih odluka*. Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, 10 (1-2), str. 95–96; Đerđa, D. (2015). *Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i usporednom pravu*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 54 (1), str. 138–141; Malenica, I., (2020). *Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i poredbenom pravu*, doktorska disertacija. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 10–125. Osobito precizan sustav izvršenja u upravnom sporu razvijen je u francuskom pravu. Obuhvaća zahtjev za pojašnjenje sudske odluke, zahtjev za pomoć pri izvršenju, postupak pred pučkim pravobraniteljem, razne prisilne mjere (periodičku novčanu kaznu, nalog o izvršenju), postupak prisilnog izvršenja pred upravnim sudom i žalbenim upravnim sudom te pred Državnim savjetom kao i druge alate. – V. u: Britvić Vetma, B., Malenica I. (2020). *Izvršenje u francuskom upravnom sporu*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Zagrebu, 70 (6), str. 721–753.

³ Radi izbjegavanja pretjeranog opterećenja izlaganja, rad se ne bavi izvršenjem upravnosudskih rješenja. Više o tome v. primjerice u: Rajko, A., Juričić, V. (2016). *Izvršenje rješenja u upravnom sporu*. In: *Informator*, 64 (6409), str. 1–3, 6. Rad nije posvećen ni dijelu navedene preporuke koji se tiče izvršenja odluka upravnih tijela.

2. BITNI ELEMENTI PREPORUKE 2003(16) I POVEZANIH DOKUMENATA VIJEĆA EUROPE

Osim Preporuke 2003(16), ključni povezani dokumenti Vijeća Europe jesu:

- Rezolucija (77) 31 o zaštiti pojedinaca u odnosu na akte upravnih vlasti⁴ od 28. rujna 1977. (dalje u tekstu: Rezolucija (77) 31)
- Preporuka R (80) 2 Vijeća ministara u vezi s primjenom diskrecijskih ovlasti od upravnih vlasti⁵ od 11. ožujka 1980. (dalje u tekstu: Preporuka R (80) 2)
- Preporuka R (84) 15 Vijeća ministara državama članicama u pogledu odgovornosti javnih tijela za štetu⁶ od 18. rujna 1984. (dalje u tekstu: Preporuka R (84) 15)
- Preporuka R (89) 8 Vijeća ministara državama članicama o privremenoj sudskoj zaštiti u upravnim stvarima⁷ od 13. rujna 1989. (dalje u tekstu: Preporuka R (89) 8)
- Rezolucija broj 3 o općem pristupu i sredstvima za postizanje djelotvornog izvršenja sudskih odluka⁸ (dalje u tekstu: Rezolucija broj 3).

U preambuli Preporuke 2003(16) naglašeno je da učinkovitost pravnog poretka zahtijeva i da se sudske odluke na području upravnog prava izvršavaju, osobito kada je izvršenje upravljeno prema upravnim vlastima (javnopravnim tijelima). Na potonju vrstu izvršenja odnosi se dio II.1. normativnog teksta Preporuke, što obuhvaća tri glavna elementa.

Prvo, države članice dužne su osigurati da javnopravna tijela izvršavaju sudske odluke u razumnom roku. K tomu, dužne su poduzeti sve potrebne mjere da bi osigurale puni učinak sudskih odluka.

Drugo, u slučaju da javnopravno tijelo ne izvršava sudsku odluku, potrebno je osigurati prikladan postupak da bi odluka bila izvršena, osobito preko naloga ili novčane kazne.

Treće, države članice dužne su osigurati utvrđivanje odgovornosti javnopravnih tijela kada odbijaju ili propuštaju provesti sudsku odluku. Moguće je utvrditi i pojedinačnu

---

⁴ Resolution (77) 31 on the Protection of the Individual in Relation to the Acts of Administrative Authorities (adopted by the Committee of Ministers on 28 September 1977 at the 275th meeting of the Ministers' Deputies).

⁵ Recommendation No. R (80) 2 of the Committee of Ministers concerning the exercise of discretionary powers by administrative authorities (adopted by the Committee of Ministers on 11 March 2003 at the 316th meeting of the Ministers' Deputies).

⁶ Recommendation No. R (84) 15 of the Committee of Ministers to member states relating to public liability (adopted by the Committee of Ministers on 18 September 1984 at the 375th meeting of the Ministers' Deputies).

⁷ Recommendation No. R (89) 8 of the Committee of Ministers to member states on provisional court protection in administrative matters (adopted by the Committee of Ministers on 13 September 1989 at the 428th meeting of the Ministers' Deputies).

⁸ Resolution No 3 on General approach and means of achieving effective enforcement of judicial decisions (24th Conference of European Ministers of Justice, October 2001).

odgovornost službenih osoba zaduženih za provedbu sudske odluke u disciplinskom, građanskom ili kaznenom postupku.

U nastavku teksta Preporuke (II.2.) sadržane su preporuke koje se tiču izvršenja sudskih odluka koje podrazumijevaju obvezu javnopravnih tijela da plate neki novčani iznos. Ako je takva obveza propisana, države članice trebaju osigurati da je javnopravna tijela ispunjavaju u razumnom roku. S time povezane zatezne kamate ne smiju biti manje od kamata koje su u sličnoj situaciji dužne platiti privatne osobe. Za tu bi svrhu javnopravna tijela trebala imati dovoljna sredstva da njihov nedostatak ne bi onemogućio ispunjavanje obveza tijela. Predloženo je razmotriti i mogućnost zapljene imovine tijela u slučaju neizvršenja novčane obveze nametnute sudskom odlukom, u okvirima propisanim zakonom.

Ostali uvodno spomenuti dokumenti Vijeća Europe sadržavaju određene neizravne poveznice s temom ovog rada.

Rezolucija (77) 31 može biti relevantna u pravnim porecima poput hrvatskog (v. *infra*) u kojima se u postupku upravnosudskog izvršenja primjenjuju i odredbe propisa kojima je uređen (opći) upravni postupak.⁹ U tom su smislu tom rezolucijom istaknuta načela prava na sudjelovanje u postupku, pristupa informacijama važnima za rješavanje predmeta, pomoći i zastupanja, a pri donošenju oneroznih odluka i načela obrazloženosti odluke te navođenja upute o pravnom lijeku.

Mjerodavne mogu biti i sugestije što se odnose na primjenu diskrecijskih ovlasti. U Preporuci R (80) 2 grupirane su u područja temeljnih načela, postupka i nadzora.¹⁰ I akti doneseni primjenom slobodne (diskrecijske) ocjene podliježu nadzoru zakonitosti od suda ili neovisnog tijela, uključujući zaštitu od šutnje uprave.

Bitan instrument upravne discipline u, između ostalog, izvršenju sudskih odluka, jest odštetna odgovornost javnih tijela za nezakonit ili nepravilan rad putem nadoknade štete ili drugih prikladnih reparacijskih sredstava. S time je u vezi i u kontekstu štete prouzročene primjenom upravnog prava mjerodavna Preporuka R (84) 15.

Preporučeno je i dopuštanje strankama da u upravnim predmetima sudu predlažu mjere privremene zaštite u odnosu na osporavani upravni akt, kada tužba nema odgovorni učinak po sâmom zakonu, osobito u slučaju prijeteće ozbiljne štete i ako postoje *prima facie* razlozi koji dovode u sumnju zakonitost akta, ali bez prejudiciranja konačne odluke suda (Preporuka R (89) 8).

---

⁹ Rezolucija sadržava i definiciju upravnog akta kao pojedinačne mjere ili odluke koja se u upravnom postupku donosi u izvršavanju javnih ovlasti, a neposredno se tiče prava, sloboda ili interesa fizičkih i pravnih osoba.

¹⁰ Diskrecijska ovlast u Preporuci je definirana kao ovlast koja javnopravnom tijelu ostavlja određen raspon pri odlučivanju omogućujući mu da, između više pravno dopuštenih odluka, odabere onu koju smatra najprikladnijom.

Naposljetku, izvršenje upravnosudskih odluka obuhvaćeno je općim odrednicama o djelotvornom izvršenju sudskih odluka sadržanima u Rezoluciji broj 3.

Što se tiče prakse Europskog suda za ljudska prava i konvencijskih implikacija (ne) izvršavanja sudskih odluka, klasičnom se smatra presuda u predmetu *Hornsby protiv Grčke*.¹¹ U točki 40. obrazloženja te presude naglašeno je da bi pravo na pristup sudu, u smislu članka 6., stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, bilo iluzorno ako bi domaći pravni poredak države članice Vijeća Europe dopuštao da pravomoćna, obvezujuća sudska odluka ostane nedjelotvorna na štetu neke od stranaka. Nezamislivo bi bilo da članak 6. Konvencije potanko određuje postupovna jamstva priznata strankama u sporu, tj. jamstva pravičnog, javnog i brzog postupka, bez zaštite izvršenja sudskih odluka. Zbog toga se izvršenje sudske odluke, u svjetlu članka 6. Konvencije, treba smatrati sastavnim dijelom sudskog postupka.¹²

3. OSNOVNO O HRVATSKOM UREĐENJU IZVRŠENJA PRESUDE UPRAVNOG SUDA

Cjelinu hrvatske regulacije izvršenja u upravnom sporu čine dvije skupine pravnih normi.

U prvu ulaze opće i posebne odredbe o obveznosti sudskih odluka. Opća odredba o dužnosti poštivanja pravomoćne i ovršne/izvršne¹³ sudske odluke sadržana je u članku 6., stavku 3. Zakona o sudovima.¹⁴ Prema toj odredbi, svatko je u Republici Hrvatskoj dužan poštivati pravomoćnu i ovršnu odnosno izvršnu sudsku odluku i njoj se pokoriti. Posebnim odredbama članka 10. Zakona o upravnim sporovima¹⁵ (dalje u tekstu: ZUS) propisano je da je pravomoćna presuda suda obvezna za stranke u upravnom sporu i njihove pravne sljednike (st. 1.) te da je pravomoćna presuda suda kojom se odlučuje o zakonitosti općeg akta obvezna za sve (st. 2.).

¹¹ Europski sud za ljudska prava, predmet *Hornsby protiv Grčke*, br. 18357/91, presuda od 19. ožujka 1997.

¹² Upućujemo još na nekoliko presuda Europskog suda za ljudska prava važnih za pitanje izvršenja sudskih odluka. To su, primjerice, predmeti *Burdov protiv Rusije*, br. 59498/00, presuda od 7. svibnja 2002.; *Raylan protiv Rusije*, br. 22000/03, presuda od 15. veljače 2007.; *Mečić protiv Hrvatske*, br. 37226/13, presuda od 19. srpnja 2016.; *Metaxas protiv Grčke*, br. 8415/02, presuda od 27. svibnja 2004. U vezi s praksom Suda Europske unije upućujemo npr. na presudu Velikog vijeća u predmetu *Deutsche Umwelthilfe eV protiv Bavorske*, br. C-752/18, presuda od 19. prosinca 2019.

Dodatan teorijski osvrt o rečenome sadržan je, primjerice, u: Šikić, M., Ofak, L. (2015). *Pravo na izvršenje upravnosudskih odluka kao jamstvo poštenog suđenja*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, vol. 52, br. 1, 2015., str. 203–221.

¹³ Građanskopravnom pojmu ovršnosti odgovara upravnopравни pojam izvršnosti. U kontekstu izvršenja sudskih odluka, pandan je građanskopravnom pojmu tražbine upravnopравни pojam obveze.

¹⁴ Zakon o sudovima, Narodne novine, br. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22.

¹⁵ Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17, 110/21.

Drugom skupinom pravnih normi uređen je postupak izvršenja sudskih odluka. Posrijedi je peti dio ZUS-a (čl. 80. – 82.).¹⁶ Člankom 80. ZUS-a regulirana je izvršnost sudskih odluka. Pravomoćna presuda postaje izvršna nakon dostave stranci, ako presudom nije određen drugi rok za izvršenje. Rješenje, pak, postaje izvršno nakon objave¹⁷, odnosno dostave stranci, ako ZUS-om nije drukčije propisano. Pravomoćnost presude pretpostavka je, dakle, za izvršnost presude. I u tom je smislu uočljiva razlika između upravnog spora (kao sudskog postupka) i upravnog postupka. U upravnom postupku, naime, izvršnost rješenja (upravnog akta) u pravilu nastupa prije njegove pravomoćnosti.¹⁸

Člankom 81. ZUS-a uređeno je izvršenje presuda, a člankom 82. izvršenje rješenja. Stavcima 1. i 3. potonjeg članka propisano je da rješenje protiv kojeg žalba nije dopuštena izvršava sud koji je rješenje donio te da se izvršenje novčanih obveza određenih rješenjem provodi u skladu s propisima kojima je uređeno sudsko izvršenje. Stavak 2. sadržava supsidijarnu odredbu, po kojoj se na izvršenje pravomoćnih rješenja odgovarajuće primjenjuju odredbe ZUS-a o izvršenju pravomoćnih presuda.

Članak 81., stavak 4. ZUS-a upućuje na podrednu primjenu pravila kojima je uređeno izvršenje u općemu upravnom postupku, tj. na primjenu nekih od odredaba petog dijela ZUP-a.¹⁹ Važeća regulacija upravnosudskog izvršenja na snazi je od druge novele ZUS-a²⁰ (od 30. prosinca 2014.). Za to razmatranje ključan je sadržaj članka 81. ZUS-a koji raščlanjujemo u nastavku.

3.1. Glavni normativni elementi izvršenja presude

Temeljni elementi uređenja izvršenja presude propisani su člankom 81. ZUS-a. Izvršenje presude osigurava tuženik, odnosno drugo tijelo nadležno za izvršenje (kada to nije tuženik, posrijedi je prvostupanjsko tijelo). Po naravi stvari, prisilno izvršenje

---

¹⁶ O uređenju izvršenja sudskih odluka prema prijašnjem Zakonu o upravnim sporovima (Narodne novine, br. 53/91, 9/92 i 77/92) v. Šikić, M. *Obveznost i izvršenje odluka donesenih u upravnom sporu*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, vol. 49, br. 2, 2012., str. 412–418.

¹⁷ Riječ je o objavi rješenja na raspravi (čl. 65., st. 3. i 4. ZUS-a), što se registrira u ročišnom zapisniku.

¹⁸ V. čl. 133. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, br. 47/09, 110/21 – u nastavku teksta: ZUP), vezano uz čl. 26., st. 1. ZUS-a.

¹⁹ Donošenje rješenja u izvršenju presude upravnog suda čini nenovčanu obvezu tuženika odnosno prvostupanjskog tijela, u smislu čl. 136. ZUP-a. K tomu, odredbe ZUP-a primjenjuju se, primjerice, u smislu zastare izvršenja (čl. 135., st. 1.); primjene propisa o sudskom izvršenju (ovrsi) pri izvršenju novčanih obveza (čl. 137.); ovlasti određivanja dodatnog roka za ispunjenje obveze (čl. 139., st. 2.); opomene o novčanoj kazni i sadržaja kazne kao elemenata rješenja o izvršenju (čl. 139., st. 3.); odgode izvršenja (čl. 140.); razmjernosti u izvršenju (čl. 145.); obustave postupka izvršenja (čl. 146., st. 1.).

²⁰ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima, br. 152/14.

presuda vezano je uz presude kojima je tužbeni zahtjev prihvaćen²¹, a izvršenje može biti provedeno neovisno o vrsti presude kojom se prihvaća tužbeni zahtjev.²² U izvršenju presude tuženik odnosno tijelo nadležno za izvršenje obvezno je postupiti u skladu s izrekom presude, najkasnije u roku od 60 dana od dostave pravomoćne presude, pri čemu je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama suda.²³

Ako tuženik odnosno tijelo nadležno za izvršenje ne izvrši presudu u određenom roku (tzv. pasivno neizvršenje) ili ako u izvršenju presude postupi protivno njezinoj izreci, pravnom shvaćanju ili primjedbama suda (tzv. aktivno neizvršenje), tužitelj može zahtjevom za izvršenje pokrenuti postupak izvršenja presude (postupak izvršenja ne može biti pokrenut po službenoj dužnosti).²⁴ Uz zahtjev za izvršenje tužitelj može zatražiti i utvrđenje nedopustivosti izvršenja.²⁵

²¹ Ako je tužbeni zahtjev odbijen, ne govori se o izvršavanju presude u užem smislu jer tada u upravnoj stvari postoji pravomoćan upravni akt čija je zakonitost potvrđena sudskom odlukom. Đerđa, *op. cit.*, str. 144.

Takav se upravni akt prisilno izvršava u postupku izvršenja što se odnosi na upravni postupak, a ne na upravni spor.

²² Tri glavne vrste usvajajućih presuda jesu reformacijska (kojom sud, uz poništenje osporavanog rješenja, sam rješava stvar), kasacijska (kojom se, osim poništenja rješenja, predmet vraća tuženiku ili prvostupanjskom tijelu na ponovni postupak) i presuda kojom se, u predmetu tzv. šutnje uprave, tuženiku nalaže donošenje konačnog rješenja, uz određivanje roka za to. Prema Krijanu i Krijan Žigić, reformacijska presuda s formalne strane smatra se sudskim aktom, ali u materijalnom smislu ona je upravni akt. Krijan, P., Krijan Žigić, L. (2006). *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Novi informator, Zagreb, str. 278. Postoje i reformacijske presude kojima sud odlučuje o sâmom pravu tužitelja (npr. pravu na mirovinu), dok razradu sporednih elemenata odluke (izračun svote mirovine, periodična usklađenja te svote te ostale prateće elemente upravnog akta) prepušta tuženiku (sudovi ne raspolazu za to potrebnim bazama podataka ni drugim alatima kojima se koriste javnopravna tijela). Kod kasacijske je presude javnopravno tijelo dužno izvršiti presudu i kada je upravni postupak pokrenut po službenoj dužnosti, bilo donošenjem rješenja kojim se rješava upravna stvar, bilo obustavom upravnog postupka. Đerđa, *op. cit.*, str. 145.

²³ Zakonski rok za izvršenje presude primjenjuje se ako izrekom presude nije određen paricijski rok. Pravna shvaćanja i primjedbe suda iznose se u obrazloženju presude. Bez obzira na to što je obveznik izvršenja vezan i odlukom sadržanom u izreci presude i pravnim shvaćanjem te mišljenjem suda iznesenim u obrazloženju presude, svojstvo pravomoćnosti, kao i u ostalim pravnim postupcima, stječe samo izreka odluke. O tome v. npr.: Đerđa, D., Šikić, M. (2012). *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Novi informator, Zagreb, str. 268.

²⁴ Što se tiče razloga za neizvršenje presude upravnog suda, „osnovna podjela mogla bi se uspostaviti prema tome da li uprava ne zna, ili, pak, ne želi izvršiti presudu. Prvi slučaj u pravilu će se javiti kod aktivnog neizvršenja, kada uprava donese novi akt, pogrešno smatrajući da njime postupa prema stajalištima i uputama suda. Pri tome je u dijelu slučajeva uzrok zabludi tuženika nedovoljno precizna uputa upravnog suda. Drugi je slučaj češći u praksi, a javlja se i kod pasivnoga i kod aktivnog neizvršenja“. Rajko, A. (2015). *Razlozi neizvršenja odluka upravnog suca i sredstva pravne zaštite u slučaju neizvršenja*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, vol. 52, br. 1, 2015., str. 248.

²⁵ Svrha utvrđivanja nedopustivosti izvršenja jest spriječiti pravno djelovanje rješenja donesenog aktivnim neizvršenjem sudske odluke, s obzirom na to da u postupku izvršenja kasnije rješenje ne može biti poništeno (to može biti učinjeno samo presudom u novome upravnom sporu). Po prirodni stvari, utvrđivanje nedopustivosti izvršenja u pravilu je vezano uz onerозна rješenja.

Što se tiče odluka o zahtjevu za izvršenje, odbacuje se zahtjev podnesen od neovlaštene osobe te preuranjen ili nepravodoban zahtjev. Odbija se zahtjev za izvršenje ako je presuda izvršena prije donošenja odluke o zahtjevu, ako je zahtjev upravljen prema tijelu koje nije obveznik izvršenja presude te ako je zahtjev neosnovan iz drugih razloga. Rješenje kojim je zahtjev prihvaćen i određeno prisilno izvršenje presude, odnosno utvrđena nedopustivost izvršenja dostavlja se i tijelu koje je prema posebnim propisima nadležno za nadzor nad javnopravnim tijelom nadležnim za izvršenje.

Prisilno izvršenje provodi se prijetnjom novčanim kažnjavanjem odnosno novčanim kažnjavanjem odgovorne osobe (tj. čelnika) javnopravnog tijela koje iz neopravdanog razloga²⁶ ne postupi u skladu s presudom. Odgovornoj osobi može biti izrečena novčana kazna do visine jednomjesečne prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj (novčana kazna može se izricati opetovano, do pokoravanja odluci suda).²⁷ Obveznik plaćanja novčane kazne čelnik je javnopravnog tijela, a ne tijelo (kazna se ne plaća iz proračunskih ni drugih javnih sredstava).

Protiv rješenja donesenog u postupku izvršenja presude dopuštena je žalba (koja nema odgovodni učinak)²⁸, a postupak po žalbi je hitan. Zbog štete nastale neizvršenjem, odnosno nepravodobnim izvršenjem presude donesene u upravnom sporu tužitelj ima pravo na naknadu koja se ostvaruje u sporu na nadležnom sudu (riječ je o parnici na redovitom sudu).

3.2. Bitne doktrinarne karakteristike pravnog uređenja izvršenja u hrvatskome upravnom sporu

Prema važećoj pravnoj regulaciji upravnosudskog izvršenja u Republici Hrvatskoj, doktrinarno je riječ o postupku specijalne (singularne) egzekucije (provodi se radi ostvarenja određene obveze), u pravilu o postupku neimovinske egzekucije, s ciljem naturalne egzekucije, tj. ostvarenja obveze u onom sadržaju i obliku u kojem je utvrđena u izvršnoj ispravi. Usto, riječ je o postupku posrednog izvršenja preko novčane kazne kao sankcije kojom se pasivna stranka navodi na ispunjenje obveze.²⁹

---

²⁶ Opravdani razlozi za nepostupanje po presudi mogu postojati samo privremeno i moraju imati objektivno utemeljenje (npr. pasivnost drugog tijela koje sudjeluje u izvršenju).

²⁷ Taj model bitno se razlikuje od prije propisanih postupovnih instrumenata u postupku upravnosudskog izvršenja, koji su bili ograničeni na pozivanje javnopravnog tijela na izjašnjenje o razlozima nedonošenja novog rješenja i na sudsku supstituciju pasivnosti javnopravnog tijela (čl. 63. i 64. Zakona o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 53/91, 9/92 i 77/92).

²⁸ V. čl. 67., st. 1. ZUS-a.

²⁹ Rajko, *Razlozi neizvršenja odluka upravnog suca i sredstva pravne zaštite u slučaju neizvršenja*, str. 245–246.

Upozoravamo i na sljedeće interpretacijske premise³⁰ koje smatramo primjenjivima:

- podnormiranost uređenja upravnosudskog izvršenja ne može činiti valjan temelj za stajalište da u pojedinom slučaju uopće ne može doći do prisilnog izvršenja presude upravnog suda
- nijedno javnopravno tijelo ne može biti izuzeto iz režima prisilnog izvršenja
- načelna koncepcija ne bi smjela uključivati nijedan bitan čimbenik koji bi pogodovao devijantnom postupanju javnopravnih tijela ili ga olakšavao (poput npr. donošenja novog rješenja od suda, umjesto tijela čija je to dužnost)
- uloga upravnih sudova nije samo riješiti konkretan spor i osigurati izvršenje presude donesene u tom sporu, već upravno sudstvo ima niz sekundarnih funkcija (ujednačavanje upravne prakse, edukacija, podizanje kvalitete upravnog djelovanja).³¹

U nedostatke važećeg uređenja izvršenja u upravnom sporu u teoriji se najčešće ubrajaju podnormiranost u okviru ZUS-a, ograničavanje članka 10., stavka 1. ZUS-a na obveznost presuda, dvojbenost prilagođenost normi ZUP-a za primjenu pri izvršenju u upravnom sporu, nedostatak instrumenata koji nisu represivne prirode, propuštanje propisivanja roka za pokretanje postupka izvršenja zbog aktivnog neizvršenja, praksa odbijanja zahtjeva za izvršenje bez utvrđivanja je li novo rješenje u skladu s presudom.³²

S druge strane, postojeći model prisilnog izvršenja presude upravnog suda u pravilu rezultira postupanjem po odluci suda, osobito kod pasivnog neizvršenja. Za to je najčešće dovoljno da sud zaprijeti izricanjem novčane kazne čelniku javnopravnog tijela.³³ Usto, opredjeljenje zakonodavca za normiranje upravnog spora kao

³⁰ *Ibid.*, str. 246–247.

³¹ Na umu je potrebno imati i da neizvršenje upravnosudske presude ne utječe samo na (ne)ostvarivanje prava stranaka, već u javnopravnom kontekstu upravnog spora ima i dodatne reperkusije. U pitanje, naime, dolazi ostvarivanje ustavnog jamstva kontrole zakonitosti upravnih akata (čl. 19., st. 2. Ustava Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 59/90, 135/97, 8/98 – proč. tekst, 113/00, 124/00 – proč. tekst, 28/01, 41/01 – proč. tekst, 55/01 – ispr., 76/10, 85/10 – proč. tekst i 5/14). To je jamstvo jedan od elemenata uzajamne provjere nositelja vlasti kao dijela koncepta diobe vlasti (čl. 4. Ustava). Uz to, javnopravna tijela nisu privatne stranke, pa se od uprave očekuje viši, a ne niži stupanj poštivanja pravnog poretka. – Rajko, *Razlozi neizvršenja odluka upravnog suca i sredstva pravne zaštite u slučaju neizvršenja*, str. 249.

³² Đerđa, *op. cit.*, str. 148–154; Malenica, *op. cit.*, str. 283–297. Što se tiče izvršenja upravnosudske presude, otvaraju se i dvojbe o ovlastima suda u slučajevima kada je javnopravno tijelo ovlašteno rješavati upravnu stvar po slobodnoj (diskrecijskoj) ocjeni ili sud ne može sam riješiti stvar zbog prirode stvari. Medvedović, D. (2012). *Novi sustav upravnog sudovanja*. Uvodni članak u: Đerđa, D., Šikić, M. Komentar Zakona o upravnim sporovima. Novi informator, Zagreb, str. 69.

³³ Argumentacija u prilog tomu zaključku iznesena je u: Đerđa, *op. cit.*, str. 152, uz djelomično pozivanje na podatke iznesene u: Rajko, A. (2014). *Izvršenje u upravnom sporu*. Upravno pravo: radni materijali, Narodne novine, Zagreb, str. 53 i 56.

spora pune jurisdikcije (izraženo u ZUS-u) dovodi do smanjenja slučajeva neizvršenja upravnosudskih odluka.³⁴

4. USKLAĐENOST HRVATSKE REGULACIJE S DOKUMENTIMA VIJEĆA EUROPE

U kontekstu točke II.1. Preporuke 2003(16), unatoč nedvojbenoj podnormiranosti, hrvatsko pravno uređenje izvršenja presude u upravnom sporu, po svome sadržaju i dosadašnjim iskustvima u praksi, u dovoljnoj mjeri udovoljava zahtjevima poduzimanja potrebnih mjera radi izvršenja sudskih odluka.

Regulacija sâmog postupka izvršenja očito se ne može smatrati posve prikladnom, prije svega zbog svoje nepotpunosti i upućivanja na podrednu primjenu ZUP-a. Istodobno, model prisilnog izvršenja putem prijetnje novčanim kažnjavanjem i nastav-noga novčanog kažnjavanja čelnika javnopravnih tijela u hrvatskim se prilikama pokazao prikladnim, barem u postupcima zbog pasivnog neizvršenja presude. Pritom je osobito svrhovito to što su obveznici plaćanja novčanih kazni sâmi čelnici, a ne pro-računi i druga javna sredstva (premda Preporuka predviđa i potonju mogućnost).

Hrvatsko zakonodavstvo omogućava i utvrđivanje pojedinačne odgovornosti služ-benih i odgovornih osoba u disciplinskome, građanskom i kaznenom postupku.³⁵ Usto, predviđena je i građanskopravna odgovornost države i drugih tijela javne vla-sti za štetu, utemeljena na odredbama posebnih zakona i općega obveznopravnog zakona, što je relevantno u svjetlu Preporuke R 84 (15).³⁶

Što se tiče plaćanja zateznih kamata (t. II.2. Preporuke 2003(16)), država nije u povolj-nijem položaju. No, pri usporedbi s odredbama ZUP-a (kao podrednoga procesnog

---

Ovlast prijetnje i izricanja novčane kazne i komparativno se smatra učinkovitim sredstvom u izvr-šenju upravnosudskih odluka. – Đerđa, *op. cit.*, str. 139.

³⁴ O potvrdi te (disertacijske) hipoteze v. Malenica, *op. cit.*, str. 287–301.

Pojam spora pune jurisdikcije tiče se ovlasti suda da u upravnom sporu sam riješi stvar, a ne isho-da konkretnog spora (većina sporova pune jurisdikcije dovršava se odbijanjem tužbenog zahtjeva). Među bitna svojstva spora pune jurisdikcije ulaze i mogućnost utvrđivanja činjenica u upravnom spo-ru te provedba rasprave u sporu (uz posebno propisane iznimke). – Rajko, A. (2022). *O upravnom sporu pune jurisdikcije*. Informator, 70 (6715), str. 9.

³⁵ Za to razmatranje u prvome je redu relevantno kazneno djelo protiv pravosuđa – neizvršenje sudske odluke (čl. 311. Kaznenog zakona, Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21). Primjenjive mogu biti i odredbe službeničkog zakonodavstva kojima su uređeni disci-plinska odgovornost službenika i njihova odgovornost za štetu. Posrijedi su, ponajprije: čl. 96. – 123. Zakona o državnim službenicima, Narodne novine, br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 38/13, 37/13, 1/15, 138/15, 102/15, 61/17, 70/19, 98/19; čl. 43. – 77. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Narodne novine, br. 86/08, 61/11, 4/18, 96/18, 112/19.

³⁶ V. čl. 81., st. 11. ZUS-a; čl. 14. Zakona o sustavu državne uprave, Narodne novine, br. 66/19; opće odredbe Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21.

zakona na području izvršenja u upravnom sporu), položaj države i drugih javnopravnih obveznika izvršenja prema ZUS-u povoljniji je u pogledu ograničenja iznosa novčane kazne izrečene odgovornoj osobi zbog neizvršenja nenovčane obveze (usp. čl. 81., st. 8. ZUS-a sa čl. 142., st. 2. ZUP-a).

Upravnosudska zaštita osigurana je i u odnosu na upravne akte koji se donose primjenom slobodne ocjene, uključujući zaštitu od šutnje uprave (Preporuka R (80) 2), kontrolom zakonitosti i sukladnosti svrsi diskrecijskog odlučivanja.³⁷ Međutim, postojeće uređenje privremene zaštite (čl. 26., st. 2. i čl. 47. ZUS-a) i njegova ustaljena pravna interpretacija djelomice je ispod standarda iz Preporuke R (89) 8. Tom je preporukom, naime, sugerirano i da se navedene mjere mogu tražiti i prije osporavanja sâmog akta (tj. prije podnošenja tužbe). Spomenimo i da rečene odredbe ZUS-a predviđaju kriterij prijeteće štete u slučaju izvršenja upravnog akta, ali ne i kriterij postojanja *prima facie* razloga koji dovode u sumnju zakonitost akta. Ipak, na umu je potrebno imati i da bi propisivanje potonjeg kriterija kao kumulativne pretpostavke za privremenu zaštitu za predlagatelje te zaštite bilo nepovoljnije od postojećega pravnog uređenja.

5. ZAKLJUČAK

Djelotvorno i pravodobno izvršenje sudskih odluka sastavni je element ustavnog i konvencijskog prava na pravično suđenje. Posebnu važnost mogućnosti učinkovita prisilnog izvršenja sudskih odluka donesenih u upravnom sporu, kada su sudsku odluku dužna izvršiti javnopravna tijela, prepoznalo je i Vijeće Europe.

Između više s time povezanih izvora tzv. mekog prava (*soft law*) najvažnija je Preporuka 2003(16). Njezin je sadržaj nužno općenit, prepuštajući pravnim sustavima država članica da, u skladu s vlastitim pravnim poredcima, poduzmu mjere potrebne za osiguranje punih učinaka sudskih odluka na području upravnog prava. Sadržaj Preporuke, dakako, ne priječi niti obeshrabruje države članice da poduzmu dodatne mjere za ostvarivanje tog cilja. S tom su preporukom komplementarni drugi dokumenti Vijeća Europe, ponajprije oni što se odnose na odgovornost javnih vlasti za štetu, primjenu upravne diskrecije, privremenu sudsku zaštitu, zaštitu pojedinaca u odnosu na upravne akte te opći pristup djelotvornom izvršenju sudskih odluka.

Analizom točaka II.1. i II.2. Preporuke 2003(16) zaključujemo da se iz njihova sadržaja mogu izvesti sljedeća načela: dužnost izvršenja sudskih odluka; prikladnost postupka izvršenja; pravodobnost izvršenja; sveobuhvatnost i djelotvornost regulacije; odgovornost javnopravnih tijela, ali i njihovih službenih i odgovornih osoba.

---

³⁷ V. čl. 4., st. 2. ZUS-a, vezano uz čl. 5., st. 2. ZUP-a.

Uz to, među raznim mjerama koje države članice mogu poduzeti, izrijekom je naglašeno izdavanje naloga i novčano kažnjavanje.

Pri ocjeni usklađenosti hrvatske regulacije izvršenja u upravnom sporu na umu je potrebno imati i ključna stajališta iznesena u presudama Europskog suda za ljudska prava. Prije svega, riječ je o upozorenju toga suda da dopuštanje da pravomoćna obvezujuća sudska odluka ostane nedjelotvorna na štetu stranke sudsku zaštitu čini iluzornom, pa je i postupak izvršenja potrebno smatrati sastavnim dijelom sudskog postupka, što uživa zaštitu iz članka 6. Konvencije.

Hrvatsko pravno uređenje izvršenja upravnosudskih presuda najvećim dijelom udovoljava glavnim generalnim kriterijima iz Preporuke 2003(16), kao i sugestijama povezanim s različitim oblicima odgovornosti javnopravnih tijela te njihovih službenih i odgovornih osoba. U hrvatskim okolnostima, na području zaštite od pasivnog neizvršenja presude, prikladnim se pokazao ključni element tog uređenja – prijetnja novčanim kažnjavanjem čelnika javnopravnog tijela koje je obveznik izvršenja presude, po potrebi uz nastavno novčano kažnjavanje, bez angažiranja javnih sredstava za plaćanje navedenih kazni. Ipak, taj bi model bilo svrhovito dopuniti i odabirom nekih od komparativno razvijenih nerepresivnih alata.

Glavnu manjkavost postojeće regulacije čini njezina izrazita podnormiranost u tekstu ZUS-a, što ne doprinosi pravnoj sigurnosti. Ta se podnormiranost očituje u prvome redu u upućivanju na podrednu primjenu odredaba ZUP-a, umjesto da ZUS-om budu uređena i pitanja primjene propisa o sudskom izvršenju (ovrsi) pri izvršenju novčanih obveza, ovlasti određivanja dodatnog roka za ispunjenje obveze, opomene o novčanoj kazni, sadržaja rješenja o izvršenju, odgode izvršenja, načela razmjernosti u izvršenju, obustave postupka izvršenja i zastare izvršenja. Dodatno je potrebno urediti i kontradiktornost postupka izvršenja, nerepresivne mjere, a člankom 10., stavkom 1. ZUS-a obuhvatiti i izvršenje rješenja te preciznije razgraničiti razloge za izvršenje zbog aktivnog nepostupanja po presudi od neizvršenja koje razumijeva potrebu pokretanja novoga upravnog spora.

Prostor za dosizanje standarda preporučenih drugim povezanim dokumentima Vijeća Europe prije svega postoji na području privremene zaštite (preventivnih mjera).

Na koncu, u svjetlu prakse Europskog suda za ljudska prava, nedovoljno djelotvornom može se smatrati zaštita od aktivnog neizvršenja sudske presude. Ta zaštita nije posve nedjelotvorna jer postoji opcija pokretanja novoga upravnog spora radi ocjene zakonitosti rješenja donesenog u izvršenju presude, ali postojeće (manjkavo) uređenje (i na njemu utemeljena sudska praksa) u vezi s time ne pružaju dovoljnu razinu djelotvornosti zaštite.

LITERATURA

1. Britvić Vetma, B., Malenica I. (2020). *Izvršenje u francuskom upravnom sporu*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Zagrebu, 70 (6), str. 721–753.
2. Britvić Vetma, B., Peša, Š. (2016). *Izvršenje upravnih i upravnosudskih odluka*. Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, 10 (1-2), str. 87–99.
3. Đerđa, D. (2015). *Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i usporednom pravu*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 54 (1), str. 131–157.
4. Đerđa, D., Šikić, M. (2012). *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Novi informator, Zagreb.
5. Krijan, P., Krijan Žigić, L. (2006). *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Novi informator, Zagreb.
6. Medvedović, D. (2012). *Novi sustav upravnog sudovanja*. Uvodni članak u: Đerđa, D., Šikić, M. *Komentar Zakona o upravnim sporovima*. Novi informator, Zagreb.
7. Malenica, I. (2020). *Izvršenje upravnosudskih odluka u hrvatskom i poredbenom pravu*, doktorska disertacija. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
8. Rajko, A. (2014). *Izvršenje u upravnom sporu*. Upravno pravo: radni materijali, Narodne novine, Zagreb.
9. Rajko, A. (2015). *Razlozi neizvršenja odluka upravnog suca i sredstva pravne zaštite u slučaju neizvršenja*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 52 (1), str. 243–258.
10. Rajko, A. (2022). *O upravnom sporu pune jurisdikcije*. Informator, 70 (6715), str. 8–9.
11. Rajko, A., Juričić, V. (2016). *Izvršenje rješenja u upravnom sporu*. Informator, 64 (6409), str. 1–3 i 6.
12. Šikić, M. (2012). *Obveznost i izvršenje odluka donesenih u upravnom sporu*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 49 (2), str. 411–425.
13. Šikić, M., Ofak, L. (2015). *Pravo na izvršenje upravnosudskih odluka kao jamstvo poštenog suđenja*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 52 (1), str. 203–221.

Pravni izvori

1. Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 59/90, 135/97, 8/98 – proč. tekst, 113/00, 124/00 – proč. tekst, 28/01, 41/01 – proč. tekst, 55/01 – ispr., 76/10, 85/10 – proč. tekst i 5/14.
2. Recommendation Rec(2003)16 of the Committee of Ministers to member states on the execution of administrative and judicial decisions in the field of administrative law (adopted by the Committee of Ministers on 9 September 2003 at the 851st meeting of the Ministers' Deputies).
3. Resolution (77) 31 on the Protection of the Individual in Relation to the Acts of Administrative Authorities (adopted by the Committee of Ministers on 28 September 1977 at the 275th meeting of the Ministers' Deputies).
4. Recommendation No. R (80) 2 of the Committee of Ministers concerning the exercise of discretionary powers by administrative authorities (adopted by the Committee of Ministers on 11 March 2003 at the 316th meeting of the Ministers' Deputies).

5. Recommendation No. R (84) 15 of the Committee of Ministers to member states relating to public liability (adopted by the Committee of Ministers on 18 September 1984 at the 375th meeting of the Ministers' Deputies).
6. Recommendation No. R (89) 8 of the Committee of Ministers to member states on provisional court protection in administrative matters (adopted by the Committee of Ministers on 13 September 1989 at the 428th meeting of the Ministers' Deputies).
7. Resolution No 3 on General approach and means of achieving effective enforcement of judicial decisions (24th Conference of European Ministers of Justice, October 2001).
8. Kazneni zakon, Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19 i 84/21.
9. Zakon o državnim službenicima, Narodne novine, br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 38/13, 37/13, 1/15, 138/15, 102/15, 61/17, 70/19 i 98/19.
10. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 i 126/21.
11. Zakon o općem upravnom postupku, Narodne novine, br. 47/09 i 110/21.
12. Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Narodne novine, br. 86/08, 61/11, 4/18, 96/18 i 112/19.
13. Zakon o sudovima, Narodne novine, br. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20 i 21/22.
14. Zakon o sustavu državne uprave, Narodne novine, br. 66/19.
15. Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21.
16. Zakon o upravnim sporovima, Narodne novine, br. 53/91, 9/92 i 77/92.

Sudska praksa

1. Europski sud za ljudska prava, predmet *Hornsby protiv Grčke*, br. 18357/91, presuda od 19. ožujka 1997.
2. Europski sud za ljudska prava, predmet *Burdov protiv Rusije*, br. 59498/00, presuda od 7. svibnja 2002.
3. Europski sud za ljudska prava, predmet *Raylan protiv Rusije*, br. 22000/03, presuda od 15. veljače 2007.
4. Europski sud za ljudska prava, predmet *Mečić protiv Hrvatske*, br. 37226/13, presuda od 19. srpnja 2016.
5. Europski sud za ljudska prava, predmet *Metaxas protiv Grčke*, br. 8415/02, presuda od 27. svibnja 2004.
6. Sud Europske unije (Veliko vijeće), predmet *Deutsche Umwelthilfe eV protiv Bavarske*, br. C-752/18, presuda od 19. prosinca 2019.

Summary

CROATIAN REGULATION OF THE ENFORCEMENT OF JUDGMENT RENDERED IN ADMINISTRATIVE DISPUTE IN THE LIGHT OF THE COUNCIL OF EUROPE RECOMMENDATIONS AND OTHER DOCUMENTS

The Council of Europe has issued several soft law recommendations and other documents relevant to the effective enforcement of administrative court decisions. In this respect, the main source is the Recommendation Rec (2003)16 of the Committee of Ministers to member states on the execution of administrative and judicial decisions in the field of administrative law. The Recommendation provides the following main principles providing the basis of the part of the Recommendation relevant to administrative disputes: the duty to enforce court decisions; the appropriateness of the enforcement procedure; enforcement within a reasonable time; comprehensiveness and effectiveness of regulation; responsibility of public bodies, but also of their officials.

The key elements of this Recommendation and other related Council of Europe documents are discussed. The Croatian legal harmonization of the regulation of the compulsory enforcement of the judgments of administrative courts is analysed, as well as the compatibility of this regulation with the documents of the Council of Europe. According to the most important criteria, this compliance has been established. The problems are primarily related to the insufficient regulation of the enforcement procedure according to the Law on Administrative Disputes.

Key words: *Recommendation Rec (2003)16 of the Committee of Ministers to member states on the execution of administrative and judicial decisions in the field of administrative law (Council of Europe), enforcement, administrative dispute, administrative law, administrative courts, court decisions.*